

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozenje SFRS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leto 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in loži se v Ljubljani.

LHTO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 2. marca 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 26.

Pismo o italijanskih prilikah.

Italijani so druge vrste ljudje kakor mi. Hitro vzplamte, naglo se navdušijo. Hitreje pa tudi popušča njih navdušenost, da se umakne poparjenosti in pobitosti. Slava in priljubljenost je pri njih bolj še opoteča nego naša sreča v pregovoru. Na premnogih primerih kaže njih zgodovina, kako zažene junaka visoko kvišku val popularnosti, ali ta polet, ta plima ljudske udanosti se le prerada umakne oseki, ki je trajna. Narod v jedru ni črviv; priden, delaven, malozahteven in štedljiv je. Izredno hitro se množi, pol milijona duš letnega prirastka v Italiji sami. Narod je dostopen in se daje rad voditi. Iskreno in pošteno bi mislil in bil bi tudi nam dober kupčijski sosed, da ga umetno ne zavajajo vodniki s političnimi sofizmi in s popačenimi poročili. Ne smemo pozabiti, da je malokateri narod tako izključen v čitanju domačih novin kakor italijanski. Časopisje je ogromna sila v Italiji. Kadar gre za kampanjo, v koji treba zastopati italijanske koristi mednarodno proti tujini, je občudovanja vredna složnost v njih časopisih tudi ob času, ko ni pritisk od vladne strani tak kakor je za sedanje vlade, ki ne pozna šale in je vključila tudi ponesni »Corriere della Sera«. Kdor je čital italijansko zgodovino od dunajskega kongresa pa do leta 1870 natančneje, se je uveril, da so Italijani doprinašali velikanske žrtve za svojo svobodo v boju proti Avstriji. V tej junaški dobi so nastopali z besedo in pismom res plemeniti duhovi. Lepših misli od Manzinijevih je težko dobiti, pa to je v tisti dobi le eden od mnogih.

Na Mussolinija gledajo kakor na čudo božje. Trda je njegova roka, ali naredil je red in prilike so se odlično poboljšale. Zatrl je socijalni prevrat, ki je bil opasnejši nego se vohče misli. Strašne zmede na železnih, ki so imele redne zamude, je hitro odpravil, pa dosegel, da dobro donšajo. V Siciliji je baš v zadnjem času razbil strahovalnost komore in ma-

fije. Celo v Neapolju je vstvaril red, postavil jim je Sardineca za gospodarja. Danes se niti na tramvaj ne obesa več v demovini makaronov. V gospodarstvu ni imel lahkega posla Mussolini. Njegova četa ni imela zaslobe v tistih krogih, ki ravnajo poslovni svet. Bili so pristaši starega Giolittija. Trdi pravce proti bogati kasti se ni obnašal. Lira je padala, vrednostne papirje, zlasti državne so metali na trg, vnanji veliki finančni svet je bil nemilostiv. Mussolini je našel pot v največje bogato trdnjavo, ki je Banca Commerciale Italiana. Pridobil je Benečana Volpija. Poslal ga je za upravnika v Eritrejo, kjer se je Volpi izkazal mojstra. Ker de Stefani ob svojem pretremu fiskalizmu ni mogel ostati finančni krmilar, je pozval Mussolini Volpija in mu dal finance. Volpi ni za uradnika, ki sedi od jutra do večera dannadan v pisarni. On je mož posla. Iznajdljiv, okreten, duhovit poslovnik. Ko sta se prvič srečala z Mussolinijem, sta se merila kakor dva borca s svečovnim glasom. Zedinila sta se in sedaj dobro harmonirata. Volpi ne misli večno ostati v tem svetu. Mussolini je potreboval moža, da mu uredi dolgove v inozemstvu, v Ameriki in Angliji. Ureditve je bila potrebna za prešitje Italije, ki sanja o oživetju imperija. Volpi je še mlad, okoli 45 let šteje. Sam se je vzdignil. Po smrti očeta ni imel premoženja. Začel je trgovati s kmetijskimi pridelki in je imel dobre zveze s Črno goro in Srbijo. Hitro si je pomagal. Sedaj je mož težak, mogočen v industriji, brodarstvu, bankarstvu. Vprašali so ga, ali zna angleško, ko je šlo za Ameriko, pa je odvrnil, da je doslej vse posle napravil »in veneziano«. Dejansko razume angleško, govori pa ne, tako mu je bilo laže v razpravah za dolgove, ker je mogel preudarjati odgovor med tolmačenjem. Italijanski ministri so skromno plačani. Gotovo preslabo za potrebe bogatega industrialca. Povedal je Mussoliniju, da obdrži sveja podjetja, ker ne more živeti s 5000 lirami mesečno, ali do povratka je vodstvo izročil drugim.

Mussolini je moral pristati, dasi je on mož, ki se notorično ne peha za denarjem, marveč ga prezira. Ne ve se, ali je Volpi v srcu fašist sedaj, potem ko je bil odločen pristaš Giolittija, ki je odlična osebnost in duhovit navzlic visoki starosti. V zadnji razpravi o preustroju vojske je Giolitti svetloval nekake izpremembe za poznejša leta, pa mu je sporočil Mussolini: »Recite tej starini (vecchione), da so nepotrebne, ker ostanem še 30 let na svojem mestu.« Giolitti ni spravil in je odvrnil: »Velite temu mladenču, da počakam tako dolgo.« Spominja terej na Pašiča. Po dobro odpravljenih poslih v Ameriki in Angliji je Volpi zelo popularen in častili so ga kakor triumlatorja. Opravil je res dobro v tujini, ali sedaj imajo že nove skrbi. Vse je mislilo, da pojde lira kvišku, pa ne kaže te namene. Dolgove urediti se pravi pričeti s plačevanjem. Zato treba denarja, torej večja bremena narodu in večje zahteve po tuji valuti. Tako preudarjeno ni razloga za dvig lire, tem manj, ker naraščajo plačila za inozemstvo. Silne so množine blaga, ki se atvažajo, izvoz jih izdaleka ne more doseči. Poskušajo s posebno akcijo, da dvignejo domači pridelek žita in da znižajo uvozne potrebe za kurivo potom elektrifikacije. Prizadevanja so resna in kažejo veliko smotrenost, tudi je napredek zlasti na jugu države očitviden. Mi kot sosedje, ki mnogo prodajamo Lahu, imamo interes na tem, da ne propada njih denar. Opešano konjunkturo bridko čutimo tisti, ki poznamo kupčije. Za nas seveda ne more veljati otroško naziranje tistih entuziastov, ki kriče, da mora biti Lah vesel, če dobi naš les in bi zmrazil, če bi našega lesa ne dobival. Zanjela je živa agitacija v nemški krogih zoper potovanja v Italijo. Keristi to turizmu res ne, ali velikega uspeha se ni nadejati, ker je laško solnce in morske obale težko bojkotirati. Dvomim, da bomo pri nas mnogo pridobili od tega gonje. Italija ima svojo privlačno silo in je za Francijo danes najcenejša dežela. Kdor ima v Italiji danes 5000 lit mesečno, je velik go-

spod. Pri nas z 10.000 dinarji ne moreš prebračati kozolcev. Sedaj so v Italiji na tem, da dobe posojila za svoje velike naprave v dolarjih. Trudni brez uspeha, prav te dni je bilo zagotovljeno 20 milijonov dolarjev za velike električne zgradbe v severni Italiji. Za svoje prilike ne smemo pozabiti, da je kredit in zaupanje države v inozemstvu predhodnik sleherne večje udeležbe inozemskega kapitala v privatni industriji.

Denarna loterija društva »Trgovska akademija« v Ljubljani.

Hud boj, ki smo ga bili že pred prevratom za lastno slovensko trgovsko akademijo, smo uspešno dobojevali šele po prevratu, ko se nam je po velikih težkočah končno vendarle posrečilo, da je naša nacionalna vlada privolila v ustanovitev Državne trgovske akademije v Ljubljani. S tem zavodom, namenjenim višji komercialni vzgoji trgovskega narasčaja cele Slovenije, je bil položen eden glavnih temeljev za našo gospodarsko osamosvojitve. Dolžnost vlade pa tudi vseh naših gospodarskih krogov je bila, da temu prevajnemu učnemu zavodu posvečajo svojo posebno pažnjo in skrb, da ga opremito za neobhodno potrebni učili in laboratoriji in da mu dajo — kar je za njega uspešen razvoj predvsem potrebno — tudi lastno streho. Žal se pogrša in enega i drugega. Z žalostjo moramo danes ugotoviti, da mora naša Trgovska akademija še vedno uživati gostoljubnost Tehniške srednje šole ter se stiskati v docela nezadostne učne prostore.

Ker se na državno pomoč pri vladajočih razmerah ni smelo več zanašati, ako naj se tem nedostatkom odpomore in naši edini trgovski akademiji v gospodarsko razviti Sloveniji nudi možnost uspešnega razvoja, je bilo potrebna poseči po samopomoči. Na inicijativo uglednih in požrtvovalnih mož iz naših gospodarskih krogov se je zato ustanovilo pred tremi leti

30

LISTEK.

Pravila naših delniških družb.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.
(Nadaljevanje.)

Zalaganje je potrebno iz tehničnih vzrokov: če ima družba količkaj večje število delnic ali delničarjev, ni mogoče, da bi se glasovalna pravica izkazovala še le na občnem zboru, to bi ga preveč zavleklo. Dolžnost zalaganja pa se lahko porabi tudi za to, da se pripuste k glasovalni pravici samo delničarji, ki so že določeni čas posestniki delnic, in da se tako preprečijo presenečenja. Zakon ne izključuje, da bi se n. pr. reklo: občni zbor se vrši v maju, glasovalno pravico pa ima samo oni, ki je že v decembru izkazal posest delnic. Ali bi bila taka določba, oziroma ali je pripustitev takih določb dobra za delniške družbe, je vprašanje, katero morejjo potrditi ali zanikati za bodoči zakon samo v gospodarskem življenju stajajo večaki. Po našem regulativu je vsaj jako otežena, praktično skoraj onemogočena.

Po regulativu namreč mora biti delničarjem še po sezivu skupščine danih najmanj osem dni za zalaganje delnic. Ni sicer zabranjeno, da bi se objava o sklicu skupščine razglasila bodisi tudi tri mesece ali več pred skupščino — regulativ

zahteva najmanj 14 dni — toda dejanski bi bilo to nepraktično in statuti se navadno zadovoljujejo celo s samimi 14 dnevi. Tako ni izključeno, da se posest delnic korenito izpremeni še zadnji teden pred skupščino. Nekaj zaščite zoper nepravilne mahinacije, pa tudi nekaj možnosti, da stopijo med seboj v stik, daje delničarjem določba, da se mora najkasneje s trenutkom, ko je seznan delničarjev, ki so založili delnice za skupščino, zaključen, vsakemu delničarju z glasovalno pravico dovoliti upogled v ta seznam, naravno da v družbini poslovnici. Tudi tu je delniški regulativ potreben popolnivo: ni vzroka, da bi se vpogled branil delničarjem brez glasu, toda važnejše je, da se zaključitev onega seznama lahko zavleče, če je določenih več mest za zalaganje delnic in se morajo delni seznamu založiteljev še le poslati upravi; tako je mogoče, da je seznam zaključen še le par dni ali celo zadnji dan pred skupščino in s tem praktično obzrupsena pravica vpogleda. Trebalo bi v takih primerih skrbeti za to, da se skupščina razpiše več nego 14 dni pred dnem skupščine, kar je redno mogoče; v bodočem zakonu naj bi se reklo, da mora biti seznam vsem delničarjem na vpogled vsaj zadnje tri dni pred skupščino. Ne bi pa po mojem mnenju bilo potrebno izpreminjati določbo o najmanj osemdnevem roku za objavo sklica in

najmanj petdnevem roku za zalaganje delnic, ki jih daje regulativ za primer, da je bila skupščina nesklepčna in se je zato določil ponovni dan skupščine. Tu so bili delničarji že prej opozorjeni in tudi seznam založiteljev bo treba samo popolniti.

Napak v osnutkih statutih glede vseh teh določb ni bilo baš mnogo, pač pa so bile precej mnogovrstne. Tako je bilo določeno, da mora biti skupni pooblaščenec večih malih delničarjev sam delničar, kar ni pravilno; opetovano ni bilo določeno, kako naj se pooblaščenec legitimuje; parkrat ni bil določen rok za zalaganje delnic — zlasti za ponovno skupščino; parkrat je bil očito prekratek, namreč krajši nego osem ali pet dni; izvesten statut je vseboval celo kuriozno določbo, da se sme skupščine udeležiti le oni, ki je založil 25 delnic, glasovalno pravico pa je dajalo že 10 delnic; kje naj bi bil glasoval delničar, ki je imel glasovalno pravico, pa ne bi bil smel na skupščino?

5. Sklepčnost, glasovanje, večina.

Zakon ne določa, da bi moralo biti na skupščini prisotnih izvestno minimalno število delničarjev, niti ne, da bi moral biti na njej reprezentovan izvesten del delniških glavnice. Z eno besedo: Kvorum v našem zakonu ni določen. Pač pa je določen v regulativu, in sicer

deloma neposredno (§ 45.), deloma posredno. Tudi o večini sami, ki je potrebna za veljaven sklep, zakon ne govori razen v dveh primerih, kjer pravi, da večinski sklep ne zadostuje, nego treba soglasnosti, če statut ne odreja česa drugega (čl. 215, trg. zak.). Delniški regulativ (§ 46.) postavlja za načelo, da zadostuje enostavna večina, da pa morajo pravila izrecno navesti primere, v katerih je treba večje, takozvane kvalifikativne večine, dalje mora statut urediti, kako se vrše volitve in kdo naj predseduje skupščini. V podrobnostih pa regulativ za več predmetov sam predpisuje kvalifikativno večino in s tem posredno kvorum. Določitev kvoruma ima znaten pomen: ona ščiti stabilnost družbinega poslovanja in ob enem manjšino, gradeč na izkušnji, da je delničarje vobče precej težko spraviti na skupščino, zlasti pri onih družbah, kjer so se delnice razširile v široke plasti občinstva. Čim višji kvorum, tem bolj gotovo je, da se bodo skupščine morali udeležiti pristaši raznih strank v družbi, sicer sploh ne bo sklepčnosti, tem manj je mogoče, da bi uprava družbe sama s svojimi delnicami odločala brez poročila. Vendar pa bi se ni H. L. dar bi mislil, da je visok kvorum vedno in v vedno večjem višji ne sme biti, da se verjame, da se bo res dala skupščina odločiti delničarjev. Tu morajo delničarji biti pripravljeni, ali smejo

društvo »Trgovska akademija« z namenom, da podpira naše trgovske akademike, oskrbi in izpopolni Državni trgovski akademiji potrebne učne zbirke in drugo opremo ter ji predvsem sezida lastno poslopje.

To društvo je zbralo doslej že toliko sredstev, da je moglo nakupiti primeren stavben prostor in da stoji pred zadnjim korakom: gradnjo poslopja za našo trgovsko akademijo.

Da polži se zadnji finančni temelj zgradbi državne trgovske akademije, prireja veliko denarno loterijo.

Pogoji loterije so najugodnejši, ker bo stala posamezna srečka le 10 Din, a dobitkov, katerih je 885 ter znašajo skupno 300.000 Din, so 3 glavni dobitki za 100.000 Din, 50.000 Din in 20.000 Din, ostalih 882 pa znašajo po 10.000 Din do 50 Din. Kupec srečke torej na eni strani podpira velevažno kulturno akcijo, na drugi strani pa ima za svojo osebo mnogo upanja na znaten dobiček. Zrebanje se vrši že 15. decembra t. l. Srečke se dobe pri denarnih zavodih, trgovskih gremijih ter se morejo naročiti naravnost pri društvu samem.

Pozivamo našo javnost, kateri je na tem, da omogočimo svojim sinovom prvovrsten akademski trgovski študij na domačih tleh, posebno pa naše trgovske in druge gospodarske kroge, ki streme za vzgojo lastnega dobro izšolanega komercialnega naraščaja, ki naj nam pomaga do gospodarske osamosvojitve in katerim je do povzdige naše trgovine, da velepomembno akcijo društva »Trgovska akademija« podpirajo s tem, da pridno posegajo po srečkah njene denarne loterije.

Dober uspeh loterije pomeni zgradbo in opremo lastnega doma naši trgovski akademiji, pomeni omogočanje višjega trgovskega študija naši mladini in pomeni, da je naša javnost, ki hoče, da se gospodarsko osamosvojimo, storila svoje dolžnost.

Davčna vprašanja v l. 1925.

(Poročilo tajnika g. dr. Cvetka Gregoriča na zboru centrale industrijskih korporacij v Beogradu.)

Prošlo leto 1925 nam je prineslo preokret v državni davčni politiki, posebno glede neposrednih davkov. — Parlamentarni krogi so se začeli živo zanimati za davčna vprašanja; v klubih, v finančnem odboru in v plenumu Narodne skupščine smo čuli v tem oziru pomembne govore.

Parlament in vlada sta uvidela: 1. da neenakost davčnih bremen silni na čimprejšnjo predložitev zakona o neposrednih davkih, ki naj velja za celo državo; 2. da je treba takoj, še pred uveljavitvijo novega zakona o neposrednih davkih čimliti davčno

prilagoditvi, da bo krog delničarjev velik, posest delnice razcepljena, ali obratno, da bodo delnice ostale v manjšem številu rok. V prvem primeru kvorum ne bo smel biti tako visok kakor v drugem, sicer bo posledica, da skupščina na prvi poziv ne bo sklepna in da se bo moral sklic ponoviti, saj družba mora imeti svojo redno letno skupščino. Da bo ta sklepna, bo treba uporabiti dovoljenje regulativa, da se statut v takem primeru zadovolji s kakršnokoli udeležbo, t. j. da sploh ne zahteva kvoruma za sklepčnost, seveda le za sklepanje o predmetih, ki so bili na dnevnem redu prvega seziva. Na ta način je lahko posledica previsokega kvoruma ravno ta, da se bo redno sklepalo brez kvoruma. Drugače je z večino, ki jo zahteva statut; ta se računi od števila na skupščini zastopanih ali, bolje rečeno, pri posameznem glasovanju oddanih glasov, kvorum torej ne pride v poštev. Vendar pa je zahteva višje nego enostavne večine skoro še važnejša zaščita zoper preglasovanje manjšine, česar pač ni treba pojasnjevati. No tudi tu se lahko zahteva preveč, kajti na koncu koncev delniška družba, ki je zgrajena na večinskem načelu, ne more živeti, če se ne da sklepati; v praksi kajpada bo prišlo do kompromisov, če je večini do tega, da družba ne gre v likvidacijo, ali pa bo večina prisiljena, da za vsako cenobkupni delnice manjšine. (Dalje prih.)

obremenitev, katero povzročajo sedaj veljavni davčni zakoni.

Na zahtevo parlamentarnih krogov je vlada obljubila, da bo novi predlog zakona o neposrednih davkih predložila Narodni skupščini še tekom debata o proračunu za l. 1926/27.

Kar se tiče olajšav davčne obremenitve po sedanjih zakonih, so se priznale tekom leta 1925 z zakoni o proračunskih dvanajstinah v glavnem sledeče olajšave: 1. za obdačevanje podjetij, katera javno polagajo račune: podlaga za preračunavanje rentabilitete znižana je na ta način, da se v njo ne všteto plačane državne in samoupravne davščine, davčna podstava sama pa se je znižala s tem, da so se priznali za režijske stroške; v vojni in v povojni dobi uveljavljeni pribitki, davek na poslovni promet, vojaška komorska doklada, vse občinske, mestne, okrajne, okrožne in oblastne doklade; ukinjena je višja obremenitev družb na Hrvaškem in v Vojvodini v prvih 3 letih po zvišanju kapitala, ukinjeno je pa tudi dvojno obdačenje donosa portfeljnih akcij na Hrvaškem in v Vojvodini; 2. Ukinjen je premožnjski davek s pribitki, ki se je pobiral v Vojvodini in na Hrvaškem; 3. Dohodnina je oproščena plačevanja invalidskega davka in vojaške komorske doklade razen v primerih, v katerih je dohodek zavezan samo dohodnini; 4. Ukinjen je 15% bolniški pribitek v Vojvodini; 5. Zamudne obresti za davčne zaostanke so znižane na 8%; 6. Davčna stopa hišne najmarine v Ljubljani se je znižala od 20% na 12% in s tem izenačila z davčno stopo v ostalih krajih Slovenije in Dalmacije.

A istočasno se je invalidski davek, ki je znašal 10—20% neposrednega davka in državnih pribitkov, podvožil. Uvedla se je nova vojaška komorska doklada v izmeri nepovišanega invalidskega davka, tako da se je prejšnji invalidski davek pravzaprav potrojil. Uvedel se je dalje davek na zaslužek telesnih delavcev, čigar pobiranje povzroča gospodarskim krogom nov precejšen posest. Dalje se je naložila podjetjem, zavezanim javnemu polaganju računov, dolžnost, da dovolijo finančnim organem vpogled v njihove knjige in račune. S tem je omogočeno, da nepoklicani zaznajo za poslovne tajnosti in prizadenejo podjetjem veliko škodo.

Davčne ugodnosti, priznane z zakoni o proračunskih dvanajstinah, se niso v celoti sprejele v predlog finančnega zakona za 1926/27, ker je bil ta sestavljen že pred uveljavljenjem dvanajstinskega zakona za mesec december 1925 — marec 1926. A finančni odbor Narodne skupščine je sklenil predlagati plenumu skupščine, da se tudi ugodnosti, priznane z zadnjim dvanajstinskim zakonom, sprejmejo v finančni zakon za leto 1926/27.

Do sedaj priznane davčne olajšave so samo neznatne v sorazmerju z velikimi bremenimi, ki se nalagajo trgovini, obrti in industriji.

Visoka davčna merila značijo v mnogih slučajih zaplembo ne samo dohodka, ampak tudi imovine, v splošnem pa oviranje gospodarskega razvoja, v mnogih krajih pa vrhu tega tudi propast gospodarstva.

Katastrofa je v mnogih primerih neizogibna, ako se sedanji položaj ne izboljša v najkrajšem času.

Nekateri davčni odbori, vpočtevaje visoka davčna merila, ocenjujejo dohodke v nizkih zneskih. A to je nezdrav položaj, obremenitev pa ni enakomerna v vseh krajih države. Vrhu tega imamo tudi davčne vrste, pri katerih prihaja v poštev ocena dohodkov v odstotkih potom davčnega odbora, ne pa dejanski dohodki po bilanci.

Posebno moramo opozarjati na ogromno davčno obremenitev privatnih nameščencev.

V pogledu invalidskega davka pripominjamo, da se ta davek pobira po progresivni, hitro se dvigajoči lestvici, brez prehodnih stopenj, ki naj bi ob prehodu iz ene v drugo stopinjo preprečile neopravičeno višjo obremenitev. Eden primer: Na odmerjen neposredni davek do zaključno 5000

dinarjev znaša invalidski davek 1600 dinarjev. Ako pa znaša odmerjeni neposredni davek 5010 Din, znaša invalidski davek po višji stopnji 2380 Din. Razlika 10 Din pri neposrednem davku ima za posledico, da se predpiše za 780 Din višji invalidski davek.

Da se prepreči ta neopravičena obremenitev, naj bi se sprejela v finančni zakon sledeča odredba: Invalidski davek se mora preračunavati tako, da od osnove, to je od vsote neposrednega davka po odbitku invalidskega davka ne ostane davkoplačevalcu nikdar manj, nego mu ostaja, ako se od prve višje stopnje odšteje invalidski davek.

Istotako moramo pripomniti, da je davčna obremenitev obresti hranilnih vlog v Srbiji izredno visoka, najvišja v celi državi; državni davek z vsemi državnimi pribitki znaša od 27-39 do 52-67%.

Razsodbe Upravnega sodišča v Celju.

Dohodnina. — Ako davčno oblastvo izvede dokaze, katere predlaga stranka, je tem dokazom ali verjeti, ali pa potom pomislekov ovreči njene trditve.

(Konec.)

Nadalje je iz administrativnega spisa razvidno, da se je stranka na pomislek glede dohodka iz mlina sicer odzvala in navedla v podkrepitev svoje trditve dokaz po prič, vendar stranka s svojim dokazom, ki ga je izvedlo upravno oblastvo, ni uspela. Tožiteljica je namreč trdila, da je imela pri vagonu zamletega žita 500 K dobička, dočim izpove od nje predlagana in glasom zapisnika z dne 21. novembra 1924 zaslišana priča, da se je v letu 1922 zaslužila pri vagonu žita 1500 K oziroma, če se je mlelo na lasten račun 4000 K. Stranka tedaj fakično ni ovrgla v sled neuspešnosti njenega dokaza uradnega pomisleka, v sled česar je bila odmera po § 212. zakona o osebnih davkih utemeljena. Upravno sodišče mora tedaj tožbo zavrniti v tem pogledu kot neosnovano.

Če se pa stranka nadalje pritožuje, da se ni izvedel dokaz oziroma da se ji ni naznanil izid tega dokaza, to ne odgovarja glede mlinske obrti dejanskemu stanu, ker se je predlagani dokaz fakično izvedel. V drugem oziru pa res obstoja nedostatek postopanja v toliko, da se stranki ni v teku celega postopanja ali vsaj po rešitvi priziva navedlo liste činjenice, na katere opira prizivna komisija svoj izrek, da se niso ovrgli pomisleki, vendar upravno sodišče ne smatra tega nedostarka kot bistvenega s posledico, da bi moralo vsled tega upravni akt razveljaviti in to iz razloga, ker bi takšna obvestitev ne mogla spremeniti pravnega položaja in tudi ne imeti drugih posledic, kakor jih je izvajalo upravno oblastvo.

Glede dohodka iz trgovine z manufakturo je stranka predlagala poleg zaslišanja imenoma navedene priče še vpogled v trgovske knjige. Z vpogledom v knjige pa stranka ni dosegla svojega dokazilnega namena, ker ni zamogla po predloženih zapiskih dokazati niti višine prometa niti iznosa čistega dobička. Uradni ugotovitvi o brezuspešnosti knjižnega vpogleda stranka ni ugovarjala, niti ob priliki predložitve tozadevnega zapisnika z dne 15. novembra 1924, niti kasneje v teku administrativnega postopanja, niti ni v tožbi v tem oziru formulirala posebne tožbene točke. V tem pogledu je tedaj stranka ugovor, da se ni izvedel po njej predlagani dokaz oziroma da se je ni obvestilo o izidu tega dokaza v protislovju z ugotovitvami administrativnega spisa.

II.

Izvedel se je pa poleg knjižnega vpogleda tudi glede manufakturne trgovine predlagani dokaz po prič. Stranka je namreč stavila pod dokaz dve činjenici, da promet ni znašal več kot 1.289.000 K in da je imela čistega dobička samo 10%. Tozadevno zaslišana priča je izpovedala, da je prepričana, da tožiteljica višjega prome-

ta ni mogla v letu 1922 napraviti, in da je v tem letu tudi pri njej, ki dela z lastnim kapitalom, primeren čisti dobiček po 10%.

Istotako je izvedlo davčno oblastvo dokaz po prič glede dohodka iz posestva. Stranka je hotela dokazati izvestna, že v dejanskem stanu navedena dejstva, ki bi naj opravičila njeno negativno napoved iz tega dohodnega vira. Oblastvo je ocenilo lastni pridelek iz poljedelstva na 15.000 K, dohodek iz korporacijske pravice izostane vsled prej navedenih vzrokov izven sedanjega razmotrivanja. Zaslišana priča pa je potrdila, da je znašal čisti dohodek iz posestva okroglo 7 do 8000 K in to vsled tega, ker je morala delati s tujimi močmi in ker je bila letina srednje dobra. Na ta način ugotovljeni dejanski položaj je v obeh primerih popolnoma drug kakor pod I. navedeni. Tu so od stranke predlagane in od oblastva zaslišane priče izpovedale v korist tožiteljice in potrdile več ali manj njeno napoved. V tem slučaju se tedaj nikakor ne more reči, da se stranki ni posrečilo ovreči uradnih trditve v pomislekih; ta razlog v sklepu prizivne komisije tedaj ne more držati. Ker je fakično ovrgla pomislek z dne 6. marca 1924, št. 400, iz administrativnega spisa pa ni razvidno, da bi bil na stranko izdan še kak drug pomislek. Če je davčno oblastvo že izvedlo od stranke predlagane dokaze, je moralo tem dokazom ali verjeti, ali pa vsaj proti tem pozitivnim dokazom dobiti protidokaze, s katerimi se ovreže strankini dokazi. Najmanj pa, kar je bilo potrebno in kar zahteva redno administrativno postopanje je, da se stranki vsaj v končni administrativni odločbi navede razlog, radi katerega smatra oblastvo sicer izvedene dokaze kot nezadostne. Nikakor ne more zadostovati, da prizivna komisija administrativni priziv dokončno odpravi z docela splošno utemeljitvijo, kakor je ta, da se pomisleki niso ovrgli, iz katere ni mogla stranka posneti, kako stališče je zavzela cenilna odnosno prizivna komisija napram posameznim točkam administrativnega priziva. Ker je stranka tedaj bila v celem obsegu na nejasnem, če in zakaj so se smatrali izvedeni dokazi za nezadostne, se je s tem kršila strankina pravica doznavanja in tudi predpis § 212. zakona o osebnih davkih, ki izrečno določuje, da se mora odmera izvršiti na podlagi izvršenih razprav. Iz teh razlogov je moralo upravno sodišče v tem pogledu upravni akt radi nedostatnega postopanja razveljaviti.

Celje, dne 16. decembra 1925.

Dr. Vrtačnik, l. r.

Trgovina.

Načrt zakona o pobujanju draginje. — Proti temu načrtu protestirajo vse gospodarske organizacije in korporacije. Oglasile so se že vse stroke, vse pokrajine. Vsi soglasno, kakor pri malokaterem vprašanju najenergичnejše zahtevajo, da minister ta ponersrečni poziv »ozdravljenja« tržnih razmer umakne. Koliko bolje bi bilo, če bi se minister za socialno politiko tozadevno raje pogovoril z gg. ministri za trgovino in industrijo, financ in prometa. Zlasti naj bi zadnja dva zahtevala od naše produkcije malo manj žrtev in mogoče bi to vendar mnogo več pomagalo, kakor pa taki potzkusi, ki so se že neštokrat izkazali za brezuspešne in gospodarstvu samo škodljive.

Trgovinska pogajanja z Anglijo. V petek so se sestali v zunanjem ministertvu naši in angleški delegati za trgovinska pogajanja. Po prečitvanju angleškega odgovora na naše predloge se je razvila debata, nakar so naši delegati izjavili, da so z angleškim odgovorom zadovoljni in upajo, da bodo pogajanja kmalu končana.

Insolventije v Avstriji. Po izkazu dunajske zveze upnikov je razvideti, da padajo v zadnjem času v plačilne težkoče zlasti predvojne tvrdke. Med tem ko se je opažalo jeseni leta 1925, da padajo v plačilne težkoče izključno firme in podjetja, ki so nastale v času pred vojno ali po vojni, vidimo med insolventi v zadnjem mesecu tudi stare predvojne

lvrške. Do konca leta 1925 je bilo okoli 25 odstotkov tvrdk osnovanih pred vojno med insolventnimi tvrdkami, sedaj se je ta procent povišal za 50 odstotkov. Pri tem je treba zlasti še pripomniti, da število insolventov v Avstriji v zadnjem času pada.

Industrija.

Pospeševanje domače industrije. V ministrstvu trgovine in industrije se nabirajo podatki o položaju naše industrije in obrti. Gospod minister trgovine, industrije in obrti dr. Ivan Krajač namerava končno izdelati poseben načrt zakona za pospeševanje domače industrije.

Nova električna centrala za Beograd. Bančna skupina Brown-Boveri je ponudila beograjski občini posojilo v znesku več milijonov dinarjev. Ta denar naj bi se porabil za nabavo materiala za zgradbo električne centrale. Material se bo nabavil iz Švice.

Razmah italijanske industrije. Obseg italijanske inustrije se je ob primeru s predvojnimi najmanj podvojil. Ne glede na to vidimo, da je italijanska industrija bila koncem leta 1924 zaposlena s 100 odstotki in da je celo zavržala naročila. Dobra konjunktura v času inflacije je izpodbujala k ustvarjanju novih podjetij in k razširjanju že obstoječih. Nenravno hitri razvoj italijanske industrije je razviden iz naslednjih statističnih podatkov:

Leto	Število družb	Delniški kapital v milijonih lir
1913	3069	5.643,0
1918	3866	10.258,8
1922	6734	21.293,3
1923	7782	23.421,3
Polletje:		
I. 1924	8365	25.711,7
II. 1924	8946	28.260,7
I. 1925	9992	33.412,5
II. 1925	10.515	36.277,8

Svetovna produkcija umetne svile. V produkciji umetne svile stojijo na prvem mestu Zedinjene države, ki proizvedejo (podatki za leto 1923) 25.400.000 liber (1924) 38½ milijona (1925) 53 milijonov liber. Za Zedinjenimi državami sledi Anglija, ki je producirala (v istih letih) 16½, 29 in 22 milijonov. Nemčija 13,23,6 in 26 milijonov. — Italija 10, 18,5 in 24,5 milijonov. — Francija 7,7, 12,3, in 14 milijonov. — Belgija 6, 8,9 in 10 milijonov. Ostale države 8,4, 15 in 20 milijonov liber (100 liber je = 45,359 kg).

Denarstvo.

izplačilo drž. obveznosti iz prejšnjih let po kreditni partiji 55. Delegacija ministrstva financ za Slovenijo razglasa uradno: Finančna delegacija prejema od drž. upokojencev (upokojenk) in drugih interesentov dnevno urgence za izplačilo pokojninskih zaostankov in drugih pripadnin, ki segajo v dobo pred 1. aprilom 1925. Interesentje se ponovno opozarjajo, da so takšne urgence brezplodne, ker je izplačilo po veljavnih predpisih nedopustno vse dotlej, dokler generalna direkcija državnega računovodstva za izplačilo teh obveznosti po členu 18. fin. zak. za leto 1924/25 ne odpre potrebnega kredita, kar se pa sedaj ravno ni zgodilo. Ker se nagiba tekoča budgetna doba h koncu, ni izključeno, da se bo likvidacija dobrega dela teh obveznosti morala prenesti na proračunsko leto 1926/27., ki se prične 1. aprila t. l. Vsekakor delegacija kakor doslej tudi v bodoče že po službeni dolžnosti ne opusti nobene prilike, da izpolni svoje poveljno rešitev. — Delegat: Dr. Šavnik s. r.

Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani ne bo od vstetega 2. marca t. l. dalje izplačevala pri svoji blagajni nobenih čekovnih nakaznic, ker bodo v smislu odloka ministrstva za pošto in brozjav z dne 6. t. m., G. D. br. 307 z označenim dnem prevzele poštno blagajne v Ljubljani tudi izplačila čekovnih nakaznic preko Din 5000 in čekovnih nakaznic za državne urade.

Davki in takse.

Davčna gorečnost. Neko davčno okr. oblastvo predpisuje davek na ročno delo trgovcu za njegove sinove, ki so sicer polnoletni, a še nesamostojni, žive z očetom in skupnem gospodarstvu in mu pomagajo v njegovi trgovini ter so brez rednega zaslužka razven očetove podpore. Te vrste predpis davka ni zakonito utemeljen. Veljaven pa bi bil za take družinske člane, ki bi prejemali od očeta plače kot trgovski pomočniki ter bi ta odbijali ta plačila kot izdatke v svoji dohodninski napovedi. — Ako ni podana ta podlaga, je priziv proti predpisu tega davka vsekakor na mestu in mora imeti tudi uspeh. — Taki-le predpisi pri nas v Sloveniji jasno pričajo, kako se hoče skoro po-sili iztisniti iz davkoplachevalca v kljub ogromnim drugim bremenom še zadnji razpoložljivi vinar. Res čudna gorečnost. I—c.

Mestna trošarinska naklada in uvoznina v Ljubljani. Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča svoje članstvo, da se je s 1. III. 1926 povišala v nekaterih postavkah trošarinska naklada. Na novo pa se je uvedla uvoznina tudi na one stroke, katere do sedaj z uvoznino niso bile prizadete. Tako n. pr. na manufakturo, kožuho, pisal, potrebnine itd. Posebno so z novo uvoznino občutno prizadeti oni trgovci, kateri se bavijo s prodajo mlevskih izdelkov in špiceristi. Med slednjimi je nastalo opravičeno razburjenje, ker morajo sedaj plačati za 1 vagon moke na uvoznini 600 Din. Tudi lastnike avtomobilov so z novo uvoznino razmeroma previsoko prizadeli. Ker ljubljansko trgovstvo z ozirom na druga občutna bremena, ki jih mora nositi, tega poviška ne more odobravati, namerava tozadevno Gremij trgovcev v Ljubljani podvesti posebno akcijo pri gerentskem sovetu, da se nekatere postavke pri uvoznini omilijo. Vsled tega Gremij naproša članstvo, da mu k novi uvoznini upošlje najkasneje do 10. t. m. pismene protipredloge.

Davčna administracija v Ljubljani razglasa: V smislu člena 204 finančnega zakona za 1924/25 z dne 31. marca 1924 Uradni list št. 140/43 stran 269 se da na znanje, da se je odmera občene pridobnine družb z o. z., potem nekontingentovane in kontingentovane občene pridobnine za leto 1926 izvršila. — Davčni zavezanec se opozore, da se jim posebni plačilni nalogi ne bodo vročevali, da pa v odmerne zaznamke lahko vpregledajo pri davčni administraciji v Ljubljani na Bregru št. 6 I. nadstropje soba št. 14, pri mestnemu magistratu in pri davčnem uradu za mesto v Ljubljani od 1. marca do vstevši dne 15. marca 1926 v predpisanih uradnih urah. Prizivni rok potече dne 30. marca 1926. V Ljubljani, dne 25. februarja 1926.

Carina.

Zvišanje carine v Franciji. Ministrski svet je sklenil, da se vse carinske postavke zvišajo za 30 odstotkov. Nezvišane ostanejo samo tarife za celulozo.

Promet.

Zvišanje tarife za prevoz piva. — V zadnjih Službenih Novinah je bil objavljen odlok ministrstva o povišanju dosežanjih postavk za prevoz piva po državnih železnicah. Odlok stoji v veljavo dne 8. t. m. Namesto dosežanje H. A-A predvideva nova tarifa I.-3a — 3b. To pomeni, da stoji pivo prihodnji teden med najdražje vozarinske postavke, tako, da se pri vagonskih pošiljavah zviša prevoznina na 100 km za 985 Din, na 200 km pa za 1665 Din itd. Vidi se, da se naša vlada vsepevsod resno trudi, da se znižajo cene! Niti v enem resoru se ne misli na to, kako pomagati omiljenju neznesne draginje, pač pa vsi centralni uradi samo študirajo, kako bi zbrali 13 milijard, ki jih vlada neobhodno potrebuje, da se ohrani pred polomom. Kakor čujemo, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo proti temu povišanju že protestirala.

Razvoj jugoslovenske trgovske mornarice. Jugoslaviji je bilo na podlagi znanega dogovora iz 1. 1921 priznanih 100.000 registrskih ton starega ladjevja. Koncem leta 1924 je obsegalo brodovje trgovske mornarice 37 prekoceanskih parnikov s 103.000 registrskimi tona-

mi; 10 parnikov in približno 100 hitrih jadrnic za oskrbovanje obrežne plovbe, 22 motornih jadrnic in 585 majhnih jadrnic, ki so obsegali skupaj približno 50.000 reg. ton. Najvažnejše paroplovne družbe so imele koncem leta 1924 sledeče tonaže: »Jadranska plovitba« na Sušaku ima 67 ladij s 22.096 tonami. »Ragusea« v Dubrovniku poseduje 14 ladij s 34.452 tonami. »Ivo Račić« 10 ladij s 38.953 tonami. »Oceania« 7 ladij s 18.435 tonami. »Boka« 5 ladij s 1111 tonami. »Transoceanica« 5 parnikov s 15.758 tonami. »Jugoslavija« — Amerika« 4 parnike s 38.850 tonami in družba »J. Uzović« 1 parnik s 3185 tonami, in 33 hitrih jadrnic s 7932 tonami. Skupaj tedaj 146 ladij s 174.372 tonami. Državne subvencije različnim družbam so znašale v letu 1925 okroglo 40 milijonov dinarjev. »Jadranska plovitba« je v letu 1925 oskrbovala 37 prog in je prejela 27 milijonov dinarjev državne podpore. »Ragusea« je prejela za 5 prog 2.291.000 dinarjev. Ostale paroplovne družbe so prejele zneske 2.991.000, oziroma po 180.000 in 1.000.000 dinarjev državne subvencije. Trgovinska mornarica se je v letu 1925 pomnožila za 40.000 reg. ton.

RAZNO.

Smrtna kosa. V nedeljo zvečer je po kratki bolezni premislila na svojem domu v Ljubljani veletrgovka ga. Adela Skaberne, roj. Schrey pl. Redl-werth. Pokojnica je bila znana kot izredno marljiva, v trgovini vzerna dama, ki je znala dvigniti svoje podjetje tako visoko, da je po solidnosti in realnosti zaslevalo doma in tudi preko naših meja. Dobra in plentnatega srca, je imela blagopokojna za reveže vedno odprte roke. Spoštoval in visoko cenil jo je vsak, kdor jo je poznal. Bodi ji ohranjen časten spomin, preostalih pa naše odkrite sozljaje.

Sestanek velikih županov. V notranjem ministrstvu so se vršile poslednje dni velike priprave za bližnjo konferenco velikih županov iz cele države, kateri bo predsedoval notranji minister. Na njej bodo razpravljali o delu notranjega ministrstva v zvezi z razpisom novih občinskih volitev v nekaterih krajih naše države.

Inženjska zbornica za Slovenijo in Dalmacijo v Ljubljani ima svoj letni občni zbor dne 4. marca ob 14.30 v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani.

Kredit za železniška stanovanja v Zagrebu. Za železniška stanovanja pri zagrebški direkciji je odobren iz zadnjih dvanajstin kredit v znesku 478.000 Din. Stanovanjske hiše začno zidati spomladi.

Lipski velesejm. Ministrstvo inostranih del naznanja: Uprava lipskega velesejma povdarja v svojih poročilih zlasti, da se bo na letošnjem pomladanskem sejmu posvetilo posebno pozornost higijenskim napravam mest, stanovanj in prometa, tako, da bo mogel vsak posestnik dobiti točno sliko najnovejših, najmodernejših higijenskih naprav.

Mednarodna razstava v Turinu. O priliki mednarodne gradbene razstave v Turinu, ki se bo vršila maja in junija t. l., je italijanska vlada dovolila znižano vožnjo na italijanskih državnih železnicah za 50 odstotkov in 40 odstotkov za blago, ki se bo poslalo na razstavo.

Vzorčni semenj v Milanu. — Meseca aprila t. l. se vrši v Milanu VII. mednarodni vzorčni semenj. Prireditel je mnogo večjega obsega, nego so bile dosežanje. Uprava je postavila nekaj novih zgradb, med katerimi se posebno odlikuje paviljon za železno in mehnično industrijo, ki zavzema prostor 12.000 m². **Mnoge inozemske države gradijo svoje lastne paviljone:** Argentinja (1500 m²), Nemčija, Holandija itd. Znatno poviša-

nje teritorija in zgradb je brezdvomno znak velikega uspeha, kakor tudi dokaz pomena tega velesejma za mednarodno trgovino. O olajšavah za prevoz razstavnega blaga in potnikov bo ministrstvo inostranim del interesente še obvestilo.

Poglavarstvo mesta Solun razglasa, da se bo vršil od 15. do 31. maja t. l. v Solunu mednarodni semenj trgovine in industrije. G. Perikles Varveris v Beogradu je imenovan zastopnikom sejma v kraljevini SHS. Interesentom je na razpolago z vsemi potrebnimi informacijami.

Poletni čas za Belgijo, Francijo in Vel. Britanijo stoji v veljavo 18. aprila. »Intransigeant« sporoča, da je Belgija določila, da se z 18. aprilom prične poletno časovno štetje. Francija in Vel. Britanija sta se tudi odločili za isti dan. Tozadevni odlok je včeraj podpisal predsednik republike Doumergue. Tako se v Franciji prične poletni čas 17. aprila o polnoči in bo trajal do polnoči prve sobote meseca oktobra, ko se spet prične navadno (zimsko) časovno štetje.

Škoda po požaru. Izšla je statistika, ki nam kaže po požarih povzročeno škodo na Češkoslovaškem. V januarju je gorelo 2275 krat, v februarju 1899 krat, v marcu 1886 krat, v aprilu 2129 krat, v maju 2279 krat, v juniju 2504 krat, v juliju 2084 krat, v avgustu 2178 krat, v septembru 2042 krat, v oktobru 1877 krat, v novembru 1762 krat, v decembru pa 2261 krat, najmanj torej v novembru, največ v juniju, skupno 25.156 krat. Vse zavarovalnine so splečali 220 milijonov 120.000 čeških kron; najmanj v maju 10.604.000, največ pa v avgustu 28.371.000 čeških kron.

Po svetu. Da se odpomore brezposelnosti, je nemško državno gospodarsko ministrstvo dalo pobudo, naj da država železniškim družbam sredstva za izvedbo nujnih del. Gre v prvi vrsti za mostove in vagonje. Znesek, ki bi bil potreben, bo znašal 50 milijonov mark. — Rusi in Poljaki so sklenili dogovor glede tranzitnega prometa. — Belgijska Narodna banka razdeljuje rekordno dividendo 270 belgijskih frankov; lani jih je bilo 240. — Newyorška Federal Reserve bank je imela bruto-dobička 10 milijonov 210.000 dolarjev, leta 1924 pa 8.570.000 dolarjev; čistega dobička je bilo 3.100.000 dolarjev, leta 1924 pa 616 tisoč. Dividenda znaša 6%, toliko kot lani. — V Londonu je prispela nemška ladja z ruskim zlatom iz Leningrada v vrednosti 1 milijona funtov. Zlato so založili pri neki banki kot varnost za ruske trgovske delegacije pri angleških tvrdkah.

Pred pomladanskimi velesejmi. Pavel Voss, ravnatelj Lipskega sejskega urada, podaja o pomenu pomladanskih velesejmov sledečo zanimivo izjavo: Vabila pomladanskih velesejmov letošnjega leta na udeležbo so se pričela v velikem slogu. Leipzig, Lyon in Milan hočejo v ostrem tekmovanju biti vsak prvi, ki privablja obiskovalce. Boj je zelo ljut in se ne vrši samo s kvaliteto blaga in s kalkulacijo, temveč tudi na drug način, ne ravno lepo. Imenovali smo tri mesta. Je pa še veliko drugih. Ali imajo vsi ti velesejmi pravico do obstoja? Kako je spleh z mednarodnim velesejmstvom? Sejmstvo je postalo trajen člen naprav modernega svetovnega gospodarstva; to priča že dejstvo, da hoče imeti tudi že najmanjša dežela svoj velesejm, in to kljub vsej depresiji in pomanjkanju denarja. Torej se sejmsstvo narodnogospodarsko in zasebnogospodarsko vendarle spleča in stroške kmalu spet poplača. Veliko je stvari, ki se matematično ne dajo dokazati, ki pa vendarle v vsej stvarnosti obstojijo; sem spadajo tudi učinki sejmstva. Sicer so pa napravili tudi zanimive poskuse, da ugotovijo te učinke v številkah; tako na primer lani v Nižnjem Novgorodu. Seveda nam ne zadostujejo tiste pole, ki jih razstavljaleci kupec izpolnijo — če jih hočejo — in ki se s srednjeevropsko in zahodnoevropsko trgovsko svobodo spleh ne strinjajo. Morale bi se upoštevat tudi vse one kupčije, ki so dobile na sejm samem le prvo pobudo, ki so pa šele pozneje prišle do pozitivnega zaključka. Sejmstvo napravi kupčijo bolj preprosto, tako kakor borza, in združji v sebi nazornost razstave, izložbeno okno in pisarno. Sejmstvo je neobhodno potrebno; če je pa treba tudi toliko velesejmov,

kot jih je sedaj, je drugo vprašanje. To odloči vsaka država zase; ona najbolj ve, ali ji prinaša velesojni uspeh ali neuspeh. Strokovnjaki, ki o tem odločajo, so seveda v prvi vrsti trgovski in industrijski sejmski interesi. Drugo vprašanje je, ali naj bodo velesojni strokovni ali splošni. To vprašanje je pravzaprav odveč. Velik moderni splošni velesoj je že itak razdeljen v strokovne skupine. Gre samo za način razstavljanja. Sejem se odpre ves naenkrat, a zaključiti se različno, po potrebi posameznih produkcijskih skupin; kajti v tej skupini se izvrši kupčija bolj počasno, v drugi bolj hitro. Strokovni sejmi sami zase imajo preveč razstavni značaj in privabijo premalo kupcev, zlasti ne iz inozemstva. Splošni sejem pa zadovolji najrazličnejše nakupovalne potrebe. Zelo važno je, da posamezne sejske skupine niso sporejene po tehniških, temveč po praktičnih trgovskih vidikih. Naravno je, da ima pri tem splošni velesoj veliko več gibljivosti in prilagodljivosti, kakor pa posamni strokovni sejem. Da je pa sejem uspešen, ni odvisno toliko od razstavljanega dela samega, temveč od psihološkega vpliva na kupca. In »prodajati« je vendar glavni cilj sejma, ne samo razstava in trenutni uspeh. Velesoj mora biti mest do svetovnega gospodarstva. Tuje nakupovalce si mora pridobiti tudi na ta način, da privabi k sebi tudi tuje prodajalce in razstavljalce. To se mi zdijo cilji in naloge velesojmov.

»Privreda«. Izšla je tretja številka »Privrede« službenega glasila zagrebške Trgovske in obrtniške zbornice, ki vsebuje razpravo o francosko-jugoslovenskih trgovskih zvezah, o carinskem-kemičnem laboratoriju, o nalogah prometne politike v tekočem letu in druge informativne članke in novice.

Nova priručna karta Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca sa novom administrativnom podjelom na oblasti. Obradio profesor Antum Jirušek. — Mjerilo 1 : 1.000.000 Din 32.—. Izdao Bibliografski zavod d. d. nakladna knjižara, Zagreb (Gundulićeva ul. 29). — Praktična strana ove karte leži u tome, što su oblasti prikazane prema današnjem faktičnom stanju, a da pregled bude bolji, svaka oblast je drugom bojom pokrivena. Veoma je važno za svaki ured, da se uz glavno oblasno ili županijsko mjesto na karti nalaze kotarska ili sreska mje-

sta, a zatim sva općinska mjesta u toj oblasti. U tome i leži prednost ove karte nad svim dosada izašlim. Mjesta su provjerena prema novim statističkim podacima i pružaju u tom svaku sigurnost. Ista karta postoji i u njemačkom jeziku. — Karta se dobiva kod izdavača ili u svim knjižarama na tačnu oznaku naslova.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani. — 1 kg govejega mesa 15 do 19, jezika, jeter, ledvic, možganov 18 do 19, vampcev 9 do 10, pljuč 6 do 8, loja 7.50 do 12, telečjega mesa 17 do 20, jeter 25 do 30, pljuč 20, prašičjega mesa 20 do 25, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledvic 22.50 do 25, glave 7.50 do 10, slanina 19 do 20, masti 26 do 27.50, šunke 35, prekajenega mesa 29 do 32, prekajenih parkljev 10 do 12, prekajene glave 12.50, jezika 35, koštrunovega mesa 14 do 15, kozličevine 18 do 20, konjskega mesa 6 do 8, 1 kg kravskih in debrecinskih klobas 40, hrenovk, safalad, posebnih 35, tlaček 30, svežih kranjskih 30 do 40, polprekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 67, prekajene slanina 30 Din. Kokoš 25 do 35, petelin 30 do 40, domači zajec 10 do 20, 1 kg krapa 26 do 32.50, linja in ščuke 25 do 30, klina 13.50 do 15, mreke 17.50 do 20, pečenke 8 do 12.50. Liter mleka 2 do 3, 1 kg surovega masla 40, čajnega 50 do 55, kuhanega 45, bohinskega sira 36, sirača 9 do 10, par jaje 1.75 do 2.25, 1 kg belega kruha 6, črnega in rženega 5, 1 kg jabolk 3 do 8, ena oranža 1.50 do 2.50, limona 0.75, 1 kg rožičev 10, fig 10 do 16, dateljnov 25, orehov 12, lušenih orehov 35, suhih hrušk 10 do 12, suhih češpelj 16, 1 kg kave 40 do 76, pražene kave 56 do 100, kristalnega sladkorja 13.50, sladkorja v kockah 15.50, kavine primese 20, riža 10 do 12, liter namiznega olja 20, jedilnega 18, vinskega kisa 4.50, navadnega 2.50, petroleja 7, 1 kg soli 4.50, celega popra 52, mletega 54, paprike 20 do 56, testenin 9 do 12, pralnega luga 3.75, čaja 75, 1 kg moke št. 0 5.75, št. 1 5.25, št. 3 4.50, št. 5 3.75, št. 6 3, kaše 6 do 7, ješprenja 6 do 8, ješprenjčka 10 do 13, otrobov 2 do 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, pšeničnega zdroba 6.50, ajdove moke 6 do 8, ržene 5 Din. 100 kg pšenice 350 do 360, rža 260 do 290, ječmena

240 do 260, ovs 245 do 260, presa 275 do 300, keruze 210 do 215, ajde 300 do 325, fižola 350 do 360, graha 400 do 600, leče 600 Din. 100 premoga 40 do 46, 1 m³ trdih drv 160 do 180, mehkih 100, 100 kg sladkega sena 75 do 80, polsladkega 60, kislega 50, slame 50 Din. 1 kg endivije 18 do 20, motovilca 15 do 20, radiča 10 do 20, zelja 3 do 4, rdečega zelja 4.50 do 6.50, kislega zelja 2.50 do 3, chrovta 4, karfiol 8 do 10, kolerab 0.75 do 1, špinače 15 do 16, graha 10 do 14, čebula 2 do 3, česna 15, krompirja 1.25 do 1.50, repe 0.75 do 1, zelenjave za juho 8 Din.

Mariborski trg dne 27. februarja 1926. Trg je bil prav dobro preskrbljen, posebno pa z mesom. 61 slaninarjev je prodajalo svinjino po 15 do 24, slanino po 19 do 24 in popoldne celo po 15 do 17 Din kg, domači mesarji so prodajali kakor pretekli teden, namreč govedino po 8 do 14, prvovrstno volovsko meso 15, telečeje 12.50 do 15, svinjsko meso 20 Din za kg. — **Perutnine** je bilo okoli 500 komadov. Cene so bile piščancem 15 do 40 Din par, kokošem 25 do 50, racam, gossem in purancem 50 do 100 Din za komad. Domači zajci po 25 do 50 Din

komad. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, sadna drevesa.** Krompir 5.50 do 6 Din mernik (7 in pol kg), oziroma 1.25 do 1.75 Din za kg, solata 1 do 2 Din kupček, glavata solata in zeljnate glave 1.50 do 5 Din komad. Karfiol 3 do 14 Din komad (dalmatinski karfiol, ki dela tukajšnjemu veliko konkurenco, se je prodajal po 6 do 7 Din za kg), kisto zelje 3, kislja repa 2, maslo 40 do 48, kuhano 50 do 58 Din kg. Mleko 3 do 3.50, bučno olje 26 do 28 (po trgovinah 24) Din za kg. Sirček 1 do 10 Din hlebček, čebula 2 do 7, česen 5 do 16 Din, med 25 Din kg, limone 0.75 do 1.50, pomaranče 0.75 do 3 Din kg. Sadike (jablane in hruške) 12.50 do 18 Din za komad. — **Lesna in lončena roba** 1 do 100 Din komad, brezove metle 1.75 do 2.25 Din komad, leseni ročni vozovi 100 do 300, veliki vozovi pa 80 do 2000 Din komad. — **Seno in slama.** V sredo 24. februarja je bilo 5 voz sena, 2 voza slame, v soboto 27. februarja pa 8 voz sena in 3 vozove slame na trgu. Cene se bile za seno 80 do 90, za slamo pa 50 do 60 Din za 100 kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. marca t. l. ponudbe za dobavo smrekovega lesa in bukavih plohov; do 5. marca t. l. za dobavo oljnatih barv; do 9. marca t. l. za dobavo čepičev ter za dobavo 1000 komadov prašnic; do 15. marca t. l. za dobavo rezervnega materiala za vrtilni stroj. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskega odelenju te direkcije. — **Direkcija državnega rudnika v Ljubiji** sprejema do 15. marca t. l. ponudbe za dobavo 300 komadov okroglih lopat. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 13. marca t. l. pri intendanturi Koroške divizijske oblasti v Pristini glede dobave drv in premoga. — Dne 26. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave spojnih kopč (oslic) in klinov za kopčanje. Dne 29. marca t. l. pri direkciji pomorskega sacbračja v Splitu glede dobave strojev in aparatov; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznih matic, procepkov in podložnic.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijško blago
raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za dl-
žave z električnim
obratom.
CENIK NA RAZPOLAGO!

Damske flor nogavice
v vseh barvah in vrstah od Din 18—
naprej, moške nogavice, dokolenke,
otročje nogovice, volna, bombaž, žepni
robci, modni pasovi, toaletne potrebščine,
ščetke za zobe, obleko in čevlje itd.
v največji izbiri in po najnižji ceni pri
Josip Petelinc
LJUBLJANA
Milu Prešernovega spomenika ob vodi.
Na veliko! Na malo!

KJE SE KUPI?
Le pri trdnih
Josip Petelinc
Ljubljana
Milu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši kavalni stroj za rodbinsko ali
obirno rabo, svetovno znanih znamk
Gritaner - Adler - Phoenix.
Iselom posamezne dele za stroje in ko-
lesa, iglo, olje, jermena, pnevmatike.
Pouk o vezanju na stroj brezplačen!
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Priznana najsolidnejša domača tvrdka
JOS. ROJINA, Ljubljana
Aleksandrova cesta št. 3.
Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. —
Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblek, raglanov, površnikov, dežnih
plaščev itd. po izredno niskih cenah.
Lesni krojaški atelje!
Točna postrežba! Solidne cene!
Proti gotovemu jamstvu daje tudi na ugodna mesečna odplačila!

GROM
D. Z. O. Z.
carinsko posredniški in spedijski bureau
LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 41
Naslov hrvojkan:
"GROM" Podružnice:
MARIBOR, JESENICE, RAKEK. Telefon Ljubljana:
št. 454
Obavlja vse v to-
stroko spadajoče
posle najhitreje in
pod najkvalitetnejšimi
pogoji.
Zastopniki družbe
spainih voz
S. O. E.

Potrjim sreem javljamo svojim sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša globoko ljubljena mama, tašča, svakinja in teta, gospa
Adela Skabernè roj. Schrey pl. Redlwerth
veletrgovka in posestnica
sklenila svoje življenje polno dobrotljivosti, v nedeljo, 28. februarja ob pol 7. zvečer po kratki bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče.
Zemeljske ostanke predrage pokojnice spremimo v torek, 2. marca 1926 ob 3. popoldne iz hiše žalosti v Ljubljani, Mestni trg 10, na pokopališče pri sv. Križu, kjer jih položimo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.
Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo, 10. marca 1926 ob 10. do-
poldne v stolni cerkvi sv. Nikolaja.
V Ljubljani, dne 28. februarja 1926.
Avgust in Milan, sinova
Ruža, sinaha
Marija Rozina roj. Skabernè,
svakinja, z rodbino.
Viktorija Skabernè,
svakinja, z rodbino.